

۱۳۴۲۱/۱۲۰

شماره
تاریخ ۱۳۸۵/۲/۱۳
پست

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری
معاونت امور بین الملل و امور منطقه ای
معاونت امور فرهنگی و اجتماعی
معاونت امور حقوقی و امور مجلس

دفتر دبیر هیئت دولت

بسمه تعالی

محمد خاتمی

وزارت امور خارجه
شماره ۲۵۴۸
تاریخ ۱۳۸۵/۲/۱۳

اعضای محترم هیئت دولت

با سلام، به پیوست بخشنامه توشیح شده ریاست محترم جمهوری مبنی بر ضرورت حفاظت و پاسداری از ارزشهای زبان فارسی در همه نوشته ها و گفتارها توسط مراکز فرهنگی، دانشگاهی، دستگاهها و مسئولان اجرایی کشور جهت ابلاغ و اجرا ارسال می شود.

مسعود زریباک

رونوشت:

- جناب آقای دکتر الهام رییس دفتر محترم رییس جمهور، عطف به نامه شماره ۱۰۶۱۰ مورخ ۱۳۸۵/۲/۷ جهت استحضار.
- دفتر معاون اول محترم رییس جمهور،
- دفتر هیئت دولت.

پیش‌تر

دکتر رئیس جمهور

۱۳۸۵ / ۲ / ۱۰

بنام خدا

جناب آقای دکتر داودی
معاون اول محترم رئیس جمهور

باسلام

به پیوست بخشنامه توشیح شده توسط ریاست محترم
جمهوری، درخصوص زبان فارسی، جهت ابلاغ به کلیه دستگاه‌های
ذی ربط ارسال می‌گردد.

غلامحسین الهام

لا تا
رئیس محترم

محبت ابراهیم

۱۳۸۵ / ۲ / ۱۰

رئیس
صدراعظم
محبت ابراهیم

۱۳۸۵ / ۲ / ۱۰

۲۴۹۵۲
۱۳۸۵ / ۲ / ۱۰

درود به دفتر معاون اول رئیس جمهور
تاریخ ۱۳۸۵ / ۲ / ۱۰

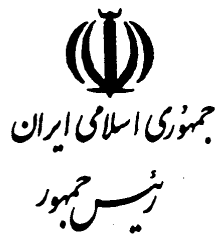
بسمه تعالی

زبان فارسی، حامل فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی است. متون فارسی سرشار از، ارزش های متعالی انسانی، اخلاق، سلوک و منش جوامع مردانه، مهر و عاطفه، حکمت و تعالی، عرفان و توحید، امید و استقامت، صراحت و تلمیح، و در یک کلام، روح تاریخی ملت عزیز و شریف ایران است. این نقطه پیوند تاریخی و پیوستگی هویتی را باید پاس داشت و ترویج نمود، و از چشمه سار این فرهنگ و ادب، تشنگان حقیقت و عدالت، توحید و عرفان، زیبایی و عشق را در همه جهان سیراب نمود.

با تأکید براینکه این تکلیف بزرگ برعهده همه مراکز فرهنگی و دانشگاهی کشور است، مسئولان اجرایی نیز باید ضمن توجه به روح این فرهنگ از رسم آن، که خط و زبان رسمی کشور است در همه نوشته ها و گفتارها حفاظت و پاسداری نمایند.

از این رو بر مبنای اصل پانزدهم قانون اساسی و نیز تکلیفی که اساسنامه فرهنگستان زبان و ادب فارسی در حفظ قوت و اصالت زبان فارسی و رواج و گسترش حوزه و قلمرو آن در داخل و خارج کشور برعهده دارد، دولت را موظف می نمایم :

۱- دستور خط فارسی را که از سوی این فرهنگستان ابلاغ می شود در همه اسناد و مکاتبات رسمی و کتب درسی و نیز روزنامه ها و دیگر انتشاراتی که با اعتبارات مربوط به نظام و یا یارانه های دولتی منتشر می شوند اجرا نموده و از روش یکسانی در نگارش خط فارسی استفاده نمایند.

- ۲- معادل هایی را که فرهنگستان به جای واژه های بیگانه، ابلاغ می نماید در گفتار و نوشتار به کار گیرند.
- ۳- دستگاههای مربوط بر اجرای دقیق این ضوابط در جامعه نظارت نموده و از همه روش های فرهنگی، برای آموزش، ترویج و تشویق و ترغیب عموم مردم نسبت به کاربرد صحیح خط و زبان فارسی استفاده کنند.
- ۴- نتایج اقدامات وزارت خانه ها و سازمان ها و مؤسسات دولتی را به اینجانب گزارش دهند.

محمود احمدی نژاد

قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه^۱

ماده واحده - به منظور حفظ قوت و اصالت زبان فارسی به عنوان یکی از ارکان هویت ملی ایران و زبان دوم عالم اسلام و معارف و فرهنگ اسلامی، دستگاههای قانونگذاری، اجرایی و قضایی کشور و سازمانها، شرکتها و مؤسسات دولتی و کلیه شرکت‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام است و تمامی شرکت‌ها، سازمانها و نهادهای مذکور در بند (د) تبصره (۲۲) قانون برنامه دوم توسعه موظفند از به کار بردن کلمات و واژه‌های بیگانه در گزارش‌ها و مکاتبات، سخنرانی‌ها، مصاحبه‌های رسمی خودداری کنند و همچنین استفاده از این واژه‌ها بر روی کلیه تولیدات داخلی اعم از بخش‌های دولتی و غیردولتی که در داخل کشور عرضه می‌شود ممنوع است.

تبصره ۱- فرهنگستان زبان و ادب فارسی باید بر اساس اصول و ضوابط مصوب خود برای واژه‌های مورد نیاز با اولویت واژه‌هایی که کاربرد عمومی دارند راساً یا با همکاری مراکز علمی واژه‌گزینی و یا واژه‌سازی کند و هر شش ماه یکبار گزارش فعالیت‌های خود را به کمیسیون ارشاد و هنر اسلامی و وسایل ارتباط جمعی و حسب مورد سایر کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۲- واژه‌هایی که فرهنگستان زبان و ادب فارسی وضع معادل فارسی را برای آنها ضروری نمی‌داند و نیز کلماتی که هنوز واژه فارسی معادل آنها از سوی فرهنگستان به تصویب نرسیده است از شمول این قانون مستثنی هستند.

تبصره ۳- فرهنگستان‌های علوم و علوم پزشکی و دستگاههای آموزشی و پژوهشی، دانشگاهها و دیگر سازمان‌های علمی و فرهنگی مکلفند در زمینه واژه‌گزینی و واژه‌سازی تخصصی اقدام کنند و واژه‌های پیشنهادی خود را به تصویب فرهنگستان زبان و ادب فارسی برسانند.

تبصره ۴- در مواردی که فرهنگستان زبان و ادب فارسی در زمینه واژه‌گزینی و واژه‌سازی تخصصی خواستار همکاری دستگاهها و مراکز علمی، آموزشی، صنعتی و فرهنگی باشد، این دستگاهها و مراکز موظفند با فرهنگستان همکاری کنند.

تبصره ۵- کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و اماکن تولیدی و خدماتی و تجاری موظفند ظرف مدت دو سال از تاریخ ابلاغ این قانون اسامی تولیدات و ظرف مدت یک سال نام اماکن خود را به نام‌ها و واژه‌های غیربیگانه برگردانند.

۱- مصوب مورخ ۱۳۷۵/۹/۱۴ مجلس شورای اسلامی

ایران، شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران و همچنین شهرداری‌ها و مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی موضوع تبصره ذیل ماده (۵) قانون محاسبات عمومی، مشمول قانون و این آیین نامه می‌باشند.

ماده ۳- مقامات مذکور در ماده (۱) و دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این آیین نامه موظفند الفاظ و واژه‌های بیگانه را در گزارش نویسی، نامه‌نگاری، سخنرانی و مصاحبه‌های رسمی به کار نبرند.

ماده ۴- آن دسته از کلمات عربی و همچنین بعضی از واژه‌های متعلق به سایر زبان‌ها که از دیرباز در زبان فارسی رواج یافته و هم اکنون جزئی از زبان فارسی محسوب می‌شود یا واژه‌ها و اصطلاحات عربی برگرفته از متون و معارف و فرهنگ اسلامی که با بافت زبان فارسی معیار هم خوانی و تناسب داشته باشد، واژه بیگانه تلقی نمی‌شود.

ماده ۵- مکاتبات و آگهی‌هایی که دستگاه‌های موضوع ماده (۲) برای مخاطبان غیر ایرانی تهیه می‌کنند از شمول این آیین نامه خارج است.

ماده ۶- افرادی که علاوه بر زبان فارسی به یکی از زبان‌های خاص اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی با گویش‌های محلی و قومی رایج در بعضی مناطق ایران سخن می‌گویند، مجازند از اسامی خاص متعلق به آن زبان یا گویش در نامگذاری محصولات و مؤسسه‌ها و اماکن مربوط به خود در همان مناطق استفاده کنند.

ماده ۷- تبدیل نام‌های خاص محصولات ساخت کشورهای دیگر به زبان فارسی الزامی نیست و تغییر اسامی مؤسسه‌هایی که این نوع محصولات را عرضه می‌کنند ضرورت ندارد.

ماده ۸- کالاهای صادراتی، مشروط بر این که در داخل کشور توزیع نشود، از شمول قانون و این آیین نامه خارج است.

ماده ۹- عبارت‌های شامل الفاظ بیگانه که در نوشته‌ها یا سخنان موضوع قانون و این آیین نامه به لحاظ رعایت امانت در نقل قول یا بیان خصوصیات و مقتضیات تاریخی و اجتماعی و آموزشی ذکر آنها ضرورت دارد از شمول قانون و این آیین نامه مستثنی هستند.

ماده ۱۰- دستگاه‌های اصلی مذکور در ماده (۲) این آیین نامه موظفند به منظور زمینه‌سازی برای اجرای قانون و این آیین نامه با تشکیل شورای حفظ و ترویج زبان فارسی به ریاست نماینده بالاترین مقام آن دستگاه، ضمن هماهنگی و ارتباط با فرهنگستان نسبت به شناسایی و اعلام واژه‌های بیگانه که در آن دستگاه و واحدهای وابسته به آن به کار می‌رود و پیشنهاد

تبصره ۶- چاپخانه‌ها، مراکز طبع و نشر، روزنامه‌ها و سایر مطبوعات مکلف به رعایت این قانون هستند و در صورت تخلف، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است مطابق تبصره هشتم همین قانون با آنها رفتار کند.

تبصره ۷- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است از به کارگیری واژه‌های نامانوس بیگانه خودداری کند و ضوابط دستوری زبان فارسی معیار را رعایت نماید، سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده واحده موظفند واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی را پس از ابلاغ در تمامی موارد به کار ببرند.

تبصره ۸- تولید و توزیع کنندگان کالاها و صاحبان مراکز کسب و پیشه در صورت تخلف از این قانون به ترتیب به مجازات‌های زیر محکوم خواهند شد:

الف - اخطار کتبی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ب - تعویض علایم و نشانه‌ها و تغییر اسامی و عناوین پس از اعلام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط وزارت کشور یا دستگاه‌های ذی‌ربط با هزینه متخلف.

ج - تعطیل موقت محل کار

د - لغو پروانه کار

تبصره ۹- نیروی انتظامی موظف است از نصب و استفاده از علایم به زبان و خط بیگانه توسط مراکز تولید، توزیع و صنوف جلوگیری نماید.

تبصره ۱۰- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت دو ماه پس از تصویب با پیشنهاد کمیسیون فرهنگی دولت به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

آیین‌نامه اجرایی قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و

اصطلاحات بیگانه^۱

ماده ۱- تعاریف، اصطلاحات و واژه‌های استفاده شده در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

الف - قانون: قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه مصوب ۱۳۷۵

ب - فرهنگستان: فرهنگستان زبان و ادب فارسی

ج - اسم خاص: اسمی است که برای نامیدن شخص معین یا جای معین یا چیز معین به کار می‌رود.

د - روزنامه و سایر مطبوعات: نشریه‌های نوشتاری یا به صورت‌های دیگر که بطور مستقیم با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف، در زمینه گوناگون بر اساس قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مجاز به انتشار می‌باشند.

ه - گزارش‌ها و مکاتبات: گزارش‌ها و نامه‌های رسمی که با امضای مسئولان دستگاه‌های مندرج در قانون ارسال می‌شوند.

و - سخنرانی و مصاحبه رسمی: سخنرانی و مصاحبه روسای قوای سه گانه، وزیران، معاونان رئیس‌جمهور، روسای دیوان عالی کشور و دیوان عدالت اداری، دادستان کل کشور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، فرماندهان ستادهای مشترک سپاه پاسداران و ارتش و فرماندهان نیروهای پنجگانه سپاه پاسداران و نیروهای سه گانه ارتش و فرمانده نیروی انتظامی، معاونان وزیران، روسای دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، روسا، معاونان و مدیران کل سازمانهای دولتی و افراد هم‌تراز آنان.

ماده ۲- دستگاه‌های قانونگذاری، اجرایی و قضایی کشور و سازمان‌های وابسته به آنها و شرکت‌های زیر پوشش، وابسته یا تابعه و شرکت‌های دولتی، ملی شده یا مصادره شده یا دارای مدیریت دولتی که به نحوی زیر پوشش یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمان‌های دولتی اداره می‌شوند و یا به نحوی از انحاء از بودجه عمومی کل کشور استفاده می‌کنند یا قسمتی از بودجه آنان را دولت تامین می‌کند و مؤسسه‌ها و شرکت‌هایی که شمول مقررات بر آنها مستلزم ذکر نام است مانند سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت مخابرات

۱- مصوب مورخ ۱۳۷۸/۲/۱۹ هیات وزیران

معادل فارسی آن به فرهنگستان و یافتن راههای ترویج معادل‌های فارسی تصویب شده توسط فرهنگستان در دستگاه متبوع خود اقدام کنند.

ماده ۱۱- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است با ایجاد واحد مناسب در تشکیلات فعلی خود ضمن زمینه‌سازی برای اجرای قانون و این آیین‌نامه با جدیت از به کارگیری واژه‌های نامانوس بیگانه خودداری کند و ضوابط دستور زبان فارسی معیار را در کلیه برنامه‌های خود رعایت نماید، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ملزم است واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی را پس از ابلاغ در تمامی موارد به کار برد.

ماده ۱۲- دستگاه‌های یاد شده در ماده (۲) این آیین‌نامه که به کارگاه‌ها، کارخانه‌ها، اماکن تولیدی و تجاری و خدماتی پروانه تاسیس و پروانه کسب یا بهره‌برداری یا اجازه تولید و ادامه فعالیت می‌دهند موظفند پیش از صدور پروانه و اجازه تولید و ادامه فعالیت به متقاضیان ابلاغ کنند تا نسبت به تغییر نام مؤسسه یا محصولات خود و گزینش نام فارسی اقدام کنند.

تبصره - ذکر نام قبلی مکان‌ها و محصولات در کنار نام جدید آنها (بین دو کمان) حداکثر تادمت دو سال مجاز است.

ماده ۱۳- کلیه روزنامه‌ها و نشریه‌های فارسی زبان موظفند مفاد قانون را در کلیه مطالب خود از جمله آگهی‌ها رعایت کنند. بدیهی است در مورد آگهی‌های خارجی مانند مناقصه‌های بین‌المللی که باید به زبان خارجی چاپ و نشر شوند، طبق مقررات مربوط اقدام خواهند کرد. ماده ۱۴- استفاده از تابلو یا نوشته‌ها یا نشانه‌هایی که منحصراً به خط غیر فارسی تنظیم شده باشد به استثنای نشانه‌های بین‌المللی ممنوع است. نیروی انتظامی موظف است از نصب و ادامه استفاده از آنها جلوگیری کند.

ماده ۱۵- چنانچه بر سر فارسی بودن یک نام میان صاحب مؤسسه و دستگاه‌های مجری اختلاف نظر پدید آید، مرجع تشخیص فرهنگستان خواهد بود که به درخواست دستگاه‌های مجری نظر خود را اعلام خواهد کرد.

تبصره - فرهنگستان موظف است ظرف سه ماه از تاریخ وصول استعلام، نظر خود را اعلام نماید در هر حال تا زمانی که فرهنگستان اعلام نظر نکرده است مجازات‌های موضوع تبصره (۸) قانون اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۶- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در صورت اطلاع یا مشاهده تخلف از مفاد ماده (۱۲) این آیین‌نامه طی اخطاریه به متخلف ضمن بیان مورد یا موارد تخلف، ۱۵ روز مهلت

تعیین می‌کند تا رفع تخلف صورت گیرد چنانچه پس از پایان مدت مذکور، تخلف رفع نشده باشد مراتب را به حوزه انتظامی محل اعلام می‌نماید تا نسبت به تعویض نشانه‌ها و تغییر اسامی و عناوین اقدام لازم به عمل آید. در صورت تکرار تخلف مراتب از طریق مراجع قضایی برای اعمال مجازات‌های بند (ج) و (د) تبصره (۸) قانون منعکس خواهد شد.

ماده ۱۷- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیروی انتظامی موظفند با اختصاص واحد متناسب برای اجرای قانون و این آیین نامه اقدام نمایند.

ماده ۱۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و فرهنگستان زبان و ادب فارسی و سایر سازمان‌های ذی ربط موظفند به نحو مقتضی از طریق وسایل ارتباط جمعی زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی اجرای قانون و این آیین نامه را فراهم کنند.

معاون اول رئیس جمهور - حسن حبیبی